

## Η ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ Ο ΤΥΠΟΣ

Μία έφημερίς του Βόλου, καθημερινή, ρεπορταζική, σοβαρά και προκοιλιώσα, αντίγραφο των 'Αθηναϊκών, έδημοσίευσε προτέρυσι τὸ ἔξης τηλεγράφημα τοῦ ἐν 'Αθήναις ἀνταποκριτοῦ τῆς.

«Καμπύσης, μαλλιαρός πρώτης τάξεως ἀπεβίωσε σήμεραν».

Καὶ ἡ ἔφημερίς προσέθετεν.

«Αἰωνία του ἡ μνήμη!»

Ἡ θεσπεσία αὐτὴ εἰρωνεία μοῦ ἐπενθύμισε τὸν αἰώνιον νεκροθάπτην, ὁ ὅποιος, καθὼς τὸν περιγράφει ἕνα ἀπὸ τὰ ζωντανότερα ἑλληνικὰ διηγήματα, σκάπτων παλαιὸν τάφον εὕρισκε μεταξὺ τῶν κοκκάλων τὴν πίπαν τοῦ νεκροῦ, τὴν ἀρπάζει, βάζει ἕνα τσιγάρο καὶ σκορπίζει ἀπαθῶς, μίαν μπουκιὰν καπνοῦ. Ἡ ζωὴ, ἀπὸ κακομοιριὰν ἢ ἀπὸ τρόμον, πολλάκις γλεντᾷ μὲ τὸν θάνατον. Ἡ χυδαιότης εἶνε ζωὴ. Ἡ ἑλληνικὴ ἔφημερίς ἀντιπροσωπεύει τὴν χυδαιότητα τῆς ζωῆς καὶ δὲν ἦτο σκάψιμον ἐνὸς τάφου μὲ τὰ νύχια, δὲν ἦτο βδελυγμία, ἀλλ' ἦτο φύσις, ἦτο ἑλληνικὴ ζωὴ, ἦτο δημοσιογραφικὸν καθήκον τὸ νὰ βγαίνει μία ἔφημερίς καὶ νὰ λέγῃ. «Καμπύσης μαλλιαρός πρώτης τάξεως ἀπεβίωσεν, αἰωνία του ἡ μνήμη.» Ναι ἀπεβίωσεν, ὦ μεγαλοπρεπὴς πέννα τοῦ Βόλου! Ἄλλ' ἂν ἦσο μεταξὺ μας τὸ βράδυ ἐκεῖνο τοῦ θανάτου. Ἄν ἔβλεπες ὀκτὼ τοίχους· χτισμένους ἀπὸ βιβλία. Ἄπὸ βιβλία ποῦ δὲν ὀμιλοῦσαν πλέον. Ἄπὸ βιβλία ποῦ ἦτο μεταξὺ των ξαπλωμένος ὁ 28 χρόνων νεκρός. Ἄν ἤκουες μέσα εἰς τὴν κρύαν νύκτα τὴν τρομερὰν ἐκείνην σιωπὴν τῶν βιβλίων ποῦ ἔσφιγγαν εἰς τὰς σελίδας του μίαν ζωὴν ἐρευνητοῦ. Καὶ ἂν ἤκουες τὴν μητέρα φωνάζουσαν ἄ'Εσὺ φεύγεις, τί νὰ τὰ κάμω τὰ βιβλία!» Καὶ ἂν ἔβλεπες τὸν νεκρὸν ποῦ ἦτο χαμογελῶν, πλέων πρὸς τὸ πέραν, ἀδιάφορος πρὸς τοὺς θρήνους καὶ καταφρονητῆς τῆς ζωῆς. Ἐὰν ἦσο ἀπὸ τοὺς πέντε ἢ δέκα ποῦ ἐπῆγαν τὴν νύκτα αὐτὴν εἰς τρ σίτι τοῦ νεκροῦ—τί θὰ ἔκαμνες ὦ ἐρίγδουπος πέννα τοῦ Βόλου; Θὰ ἔκλαιες; Ὅχι βέβαια, διότι αὐτὸ ἀπαιτεῖ πολλὰ πράγματα. Ἄλλὰ τοῦλάχιστον δὲν θὰ ἐγίνεσο νεκροθάπτης, καπνίζων μὲ τὴν πίπαν τοῦ νεκροῦ διὰ τὰ κάμης κέφι, καὶ θὰ ἀπῆλασες ἀπὸ τὴν χαριτωμένην σου εἰρωνείαν τὸν ὠρατὸν νεκρὸν, ὁ ὅποιος σφίγγων ἕνα σκληρὸν μυστικὸν εἰς τὰ χεῖλη, ἔφευγε πρὸς τὴν ἀφάνειαν, μὲ τὴν νεκρικὴν πομπὴν τῆς ῥωμαϊκῆς χλεύης . . .

Δὲν ἐνθυμοῦμαι κἄν τὴν ἔφημερίδα ποῦ διέπραξε τὴν ἱστορικὴν αὐτὴν βδελυγμίαν. Ἡξεύρω μόνον ὅτι ἦτο ἔφημερίς, ἀπευθυνομένη καὶ αὐτὴ πρὸς τὸν τρισυλογημένον κόσμον τῶν ἀστῶν. Νὰ εἰπῶ ὅτι ἔφταιγε, θὰ τὴν ἀδικήσω. Ἡ βδελυγμία ποῦ διέπραξεν ἦτο ἄνθος μιᾶς κατάστασεως ἡ ὅποια εἶχεν ἀρχίσει πρὸ

πολλοῦ νὰ δημιουργῆ ἐπιπολαιότητα, ἀσυνειδησίας καὶ ξετσιπωσιάν. Ὀλίγον καιρὸν προτίτερα παρήλασεν μαζὺ μὲ τὸν Κερνάβαλον ἓνα κάρρο συμβολίζον τοὺς «μαλλιαρούς». Ὁ κοσμάκης ἐγέλασε καὶ ὁ διοργανωτὴς τῆς μασκαράτας νομίζω ἐβραβεύθη, πράγμα πολὺ δίκαιον. Διότι ὡς ἔξυπνος ρωμῆος ἐχρησιμοποίησε μίαν ἐπιπολαιότητα ρωμαϊκὴν διὰ τὴν πᾶρῃ 50 δραχμᾶς ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν τῶν Ἀπόκρεω.

Ἄν τὸν ἐρώτοῦσε λοιπὸν κανεὶς :

— Τί εἶνε μαλλιαρός;

Θὰ ἀπαντοῦσε.

— Κᾶτι τι μὲ τὸ ὅποῖον ἐπῆρα 50 δραχμᾶς.

Καὶ θὰ μᾶς ἐφίμωνε τὸ στόμα εἰς αἰῶνας τῶν αἰῶνων! Ὑποθέτω ὅτι τὸ αὐτὸ φίμωτρον ἤμποροῦν νὰ μᾶς φορέσουν καὶ αἱ ἐφημερίδες τῆς Ἑλλάδος.

\* \*  
\*

Ἡ λέξις «ἐλευθερία», κατὰ μίαν στατιστικὴν, ἔχει δέκα χιλιάδων καὶ πεντακοσίων εἰδῶν σημασίας. Ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία ἔχει διπλασίας. Ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου ἔχει εἰκοσαπλασίας εἰς τὸν κῆθον. Δύνασαι νὰ κάμῃς ὅ,τι θέλεις, καὶ νὰ εἶσαι ἐντὸς τοῦ νόμου. Ὑπῆρξαν ἐγκληματῆται ποῦ ἐσχότασαν ἄνθρωπον, ἀφοῦ ἐμελέτησαν καὶ ἐφήρμωσαν ὅλας τὰς ἐλαφρυντικὰς διατάξεις τοῦ Ποινικοῦ νόμου. Ἄμα παραβῆς τὸν νόμον ἐντὸς τοῦ νόμου εἶσαι ἀθῶος. Ὁ τύπος κλωτσα τὰς ἐλευθερίας ἐντὸς τοῦ Συντάγματος, ἀρα ὑπῆρξεν εὐσεβῆς πρὸς τὸν νομοθέτην τοῦ 62. Ἐπειδὴ ὅμως δύο εἶνε οἱ νομοθέται ἐνός νόμου, ἐκεῖνος ποῦ τὸν συνέταξε καὶ ἡ συνείδησις ἐκείνου ποῦ θὰ τὸν ἐφαρμόσῃ, εἶνε φυσικὸν ὅτι ὁ δεῦτερος νομοθέτης πᾶει κατὰ διαβόλου, ἀφοῦ ἰσχύει ὁ πρῶτος. Καὶ τὸν ἄδυστυχῆ αὐτὸν, τὴν Συνείδησιν, οὐδεὶς τὸν ἐλογάριασεν ἐξ ὅσων κρίνουν τὸν τύπον. Τὸν ἐρώτων διατί ἐκτροχιάζεται ἀπὸ τὸ Σύνταγμα, καὶ δὲν τὸν ἐρωτοῦν διατί δὲν ἔχει συνείδησιν. Ἄλλ' εἴτε αἱ πρῶται εἴτε αἱ δευτέραι εὐθῆναι ζητηθοῦν, ὁ ἑλληνικὸς τύπος εἶνε ἀνεύθυνος.

Ἀπέξω ἀπὸ τὸ Βαρβάκειον ὑπῆρχε καὶ ἴσως ὑφίσταται ἀκόμη τὸ περίφημον Μπαγιατοπάζαρον, κατὰ τοῦ ὁποῖου ἐδόθησεν ὅλος ὁ ἑλληνικὸς τύπος. Μία ἀγορὰ σαπρῶν τροφίμων, πωλοῦσα ὅλην τὴν σαπρῖαν ποῦ ἐπετοῦσε ἡ Νέα Ἀγορὰ, βαρέλια βρωμισμένων σαρδελλῶν, τουλούμια χαλασμένου τυριοῦ, ψάρια πεταγμένα ἀπὸ τὸν ἀστυίατρον. Ἡ ὕλη αὐτὴ τοῦ ἐξαφηνισμοῦ διεβιβάζετο μὲ ἐξαίρετικὴν εὐθηνίαν εἰς τὴν κοιλίαν τῆς φτώχειας, καὶ ὑπῆρέτησε μάλιστα τὸν λαὸν εἰς τοὺς δυσκόλους καιροὺς τῆς ἀκρίβειας τῶν τροφίμων. Ὁ λαὸς ἠσθάνετο εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς πωλητὰς τῆς σαπρίας. Ἦξευρε πῶς ἐπαίρνε δηλητήριο, ἀλλ' ἀρκεῖ ὅτι τὸ ἐπαίρνε φθινά. Τὸ μπαγιατοπάζαρον διετηρήθη καιροῦς καὶ χρόνιος ἐν Ἀθήναις. Ἡ ἀστυνομία ἐδοκίμασε χιλιάκις νὰ τὸ καταργήσῃ, ἀλλὰ ἦτο

αδύνατον, διότι οί πωληταί τῶν σαπρῶν εἰδῶν ὕψωνον ἀπέναντι τῆς ἀστυνομίας τὴν ἀκαταμάχητον λογικὴν.

— Αὐτὰ γυρεύει ὁ κοσμάκης, αὐτὰ τοῦ δίνω.

Καὶ τὸ μπκιατοπαῆζρον διεκρίθη. Ὑπεδεικνύετο λοιπὸν ἡ ἀνάγκη καὶ ἐνὸς πνευματικοῦ μπκιατοπαῆζρου, στηριζομένου ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐλευθεριῶν. Καὶ εὐρέθησαν αἱ ἐφημερίδες. Ἄν εἶνε δυνατὸν νὰ περιορισθοῦν αἱ ἐλευθερίαι τῶν ὑπαιθρίων βραδυνῶν πωλητῶν τοῦ Βαρβακείου, θὰ περιορισθοῦν καὶ αἱ δημοσιογραφικαί. Ἄλλ' εἶνε αδύνατον, διότι καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ στηρίζονται εἰς τὴν αὐτὴν λογικὴν.

— Ὁ κόσμος ζητεῖ, δόσε του ὅ, τι ζητεῖ.

Πῶς νὰ καταστρέψῃ κανεὶς τὴν θαυμασίαν αὐτὴν ἀναλογίαν, ζητῶν εὐθύνας; Ἡ πώλησις τῆς σαπρίας εἶνε ἀναφαίρετον δικαίωμα. Ὑπάρχει ζήτησις. Θὰ ὁ πᾶρξῃ καὶ κατακλάσῃ. Τὰ δύο μπκιατοπαῆζρα στηρίζονται ἐπὶ ἐλευθεριῶν.

## X

Κατ' ἀπαράβατον ἀρχὴν ὁ Ἕλλην ἀναγνώστης ἐφημερίδων, δὲν ἔχει γνώμην. Γνώμην σχηματίζει τὸ πρῶτ' ὅταν ἀρπάξῃ τὸ ἐντυπὸν ἀπὸ τὸν ἐφημεριδοπώλην. Ἦμπορεῖ νὰ ἔχη τὰς γνώμας του, μεγάλας, πελωρίας, ἀποπετρωμένας. Τὸ πρῶτ' τὰς ἔχασε. Ἡ ἐφημεριδῆμπορεῖ ὡς φυσίγγιον δυναμίτιδος νὰ τοῦ σκορπίσῃ τὸν ἐγκέφαλον καὶ νὰ τοῦ σχηματίσῃ νέον. Ἡ Ἑλληνικὴ ἐφημερίς δημιουργεῖ τὸν Ἕλληνα κάθε πρῶτ' ὅπως θέλει. Εἰς τὰς ἐπτὰ ἡμέρας τῆς ἐβδομάδος, Ἦμπορεῖ νὰ σχηματίσῃ ἐπτὰ εἰδῶν κοινωνίας. Μεγαλειτέραν ἐπιρροὴν ἐπὶ λαοῦ δὲν ἔχει καμμία συνομοταξία ἐντύπων τοῦ κόσμου. Ὁ μπακάλης καὶ ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου εἶνε δύο ὄντα ἐξ ἴσου αδύνατα, ἐξ ἴσου ζυμαρικὰ ἀπέναντι τῆς Ἑλληνικῆς ἐφημερίδος. Ἦμπορεῖ νὰ δώσῃ καὶ εἰς τοὺς δύο τὴν ἰδίαν ἀντίληψιν. Μεγάλοι καὶ μικροί, ἀριστοκράται καὶ χυδαῖοι, ἐπιστήμονες καὶ ἀγράμματοι, ἐχόρευσαν πολλάκις τὸν ἴδιον χορὸν, ὑπὸ τὸ τύμπανον ἐνὸς δημοσιογραφικοῦ ἄρθρου. Παράδοξον κρᾶμα ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία. Περὶ αὐτοῦ πείθεται ὁ ἀδιάκριτος ὁ εἰσοσερχόμενος εἰς τὰ διεχειριστικὰ βιβλία τῶν Ἑλληνικῶν φύλλων. Δέν ὑπάρχει φύλλον ἀποκλειστικῶς λαϊκόν, ὅπως δὲν ὑπάρχει καὶ φύλλον ἀποκλειστικῶς τῆς τάξεως τῶν ἀνεπτυγμένων. Κάθε φύλλον ἀπευθύνεται πρὸς ὅλους, ἀγοράζεται ἀπὸ τὸν σωρὸν, ὁμιλεῖ πρὸς ὅλους τὴν ἰδίαν γλῶσσαν, μορφώνει μίαν ἀντίληψιν, δημιουργεῖ ἓνα πνευματικὸν σοσιαλισμὸν. Ὅ,τι αἰσθάνεται ὁ μπακάλης πειθόμενος ἀπὸ ἓνα τυμπανιστικὸν ἄρθρον ἐφημερίδος ὅτι πρέπει νὰ κάμῃ ἐπανάστασιν, τὸ αἰσθάνεται καὶ ὁ ἐκλεκτὸς κοινωνικὸς παράγων. Μία τοιαύτη δημοκρατικὴ ἐπιρροή, ἂν τὴν διεχειρίζετο ὁ τύπος μὲ συνείδησιν, θὰ εἶχε τὰ ὠραιότερα τῶν ἀποτελεσμάτων. Φαντασθῆτε τί ἀποτελέσματα ἔχει, ἂν τὴν διεχειρίζεται ἀσυνειδήτως

ἢ χωρὶς νοῦν. Καὶ ὅπως ἀπέδειξε τὸ γλωσσικὸν ζήτημα, προφανῶς, παταγωδῶς, θριαμβευτικῶς συμβαίνει τὸ δεύτερον.

X

Εἰς τὸ λεξικὸν τῆς δημοσιογραφικῆς βιομηχανίας, τὸ νὰ ἔχῃς γνώμην ἐναντίον τῶν ομάδων θεωρεῖται ἡλιθιότης. Δὲν θέλω νὰ εἶπω ὅτι ἐτήρησάν τὸν κανόνα αὐτὸν τοῦ βιοπορισμοῦ μερικοὶ ἐκ τῶν ἐφημερίδων ποῦ ὠδήγησαν διὰ τυμπάνων τὴν νεότητα νὰ ἐπελάτῃ κατὰ τοῦ Βασιλικοῦ θεάτρου. Ἄλλ' ὅπου δὲν ἐπεκράτησεν ὁ ψωμισμός, καὶ βέβαια δὲν ἐπεκράτησε παντοῦ, ὑπῆρξεν ἀπλούστατα πνευματικὴ ἀνικανότης. Διότι τὸ θέαμα ἐφημερίδος, ἡ ὁποία ζητεῖ νὰ διορίσῃ τὴν γλῶσσαν τοῦ ἔθνους, αὐτὴν ἢ τὴν ἄλλην, ὡς νὰ ἦνε ὁ διανομῆς τῆς, εἶνε τὸ ἀπελπιστικώτερον τῶν φαινομένων. Καὶ ὅταν ὁ δημοσιογράφος δὲν ἤξεύρῃ νὰ σέβεται τὴν ἐπιστήμην, τὴν ὁποίαν αὐτὸς δὲν κατέχει, ἢ νὰ εὐλαβῆται τοὺς εἰκοσιν αἰῶνας τῆς γλωσσικῆς ἐκκρεμότητος, ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν εἶνε ὑψηλότερος, ὅσαν δὲν ἤξεύρῃ νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὸν λαὸν τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἐπιστήμην, πρὸς τὸν χρόνον, πρὸς τὰ μοιραῖα τοῦ ἔθνους, πρὸς τὸ πλάτος καὶ πρὸς τὸ βάθος τοῦ ὠκεανοῦ ὃ ὁποῖος λέγεται γλῶσσα, τότε δὲν εἶνε καμμία ἀνάγκη νὰ ἦνε δημοσιογράφος.

Δὲν τὸν ἔπιασε κανεὶς ἀπὸ τὸν λαϊμὸν νὰ ἀρθρογραφῇ. Εἶνε τόσον εὐκόλον νὰ ἦνε κανεὶς, ἐπὶ παραδείγματι, καπνοπώλης ! Τοῦτο πιθανὸν νὰ θεωρηθῇ ὕβρις. Ἄλλ' ἐὰν πράγματι εἶνε ὕβρις, ἀπὸ τὸν τύπον ἔμαθα καὶ ἐγὼ τὰς ὕβρεις. Εἶμαι ἀναγνώστης ἐφημερίδος. Τελευταίως διαβάζω τὰ ἄρθρα τῶν ἐφημερίδων διὰ νὰ φωτισθῶ περὶ τῆς γλώσσης, εἶδα μεταξὺ μιᾶς ἐπικλήσεως πρὸς τὸ ἀρχαῖον πνεῦμα καὶ ἐνὸς δόγματος γλωσσικοῦ νὰ ὑβρίζεται ὁ διευθυντὴς τῆς «Νέας σκηνῆς» κα μ π ο ὕ ρ η ς διότι μετέφρασε τὴν δημοτικὴν. Νὰ ὑβρίζεται παράφρων ὁ Παλαμᾶς διότι γράφει εἰς τὴν δημοτικὴν. Νὰ ζητεῖται ἡ ἀπόλυσις ἐνὸς ὑπαλλήλου τοῦ κράτους. Νὰ παρελαύνουν εἰς ἓν ἄρθρον περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος ὅλα τὰ προσωπικά μας, τὰ καπέλλα μας, ἡ μύτες μας, ἡ ρεδιγνὸτα μας. Τοῦτο ἴσως νὰ ἦνε διαδήλωσις, ἀλλὰ δὲν εἶνε συζήτησις. Διατί λοιπὸν ὁ σπιτονοικοκύρης μου νὰ μὴ ἐκδώσῃ ἐφημερίδα ; Δὲν ἦτο καὶ αὐτὸς ἱκανὸς νὰ ὑβρίσῃ τὸν Χρηστομάνον καμπούρη ; Καὶ ὅμως ὁ σπιτονοικοκύρης μου παραμένει παπουτᾶς.

X

Αἱ ἐφημερίδες αἱ ὁποῖαι ἀνεκάλυψαν μαλλιαροὺς, Βουλγάρους, ἐμπρηστάς καὶ μαχαιροβγάλτας μεταξὺ τῶν δημοτικιστῶν, αἱ ἐφημερίδες ποῦ ἐφρύαξαν ἀνυμνοῦσαι τὸν κ. Μιστριώτην δὲν γράφονται εἰς τὴν καθαρεύουσαν. Γράφονται κατὰ τὰ δύο τρίτα εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ἐπολέμησαν. Φρικτὸν κατάρθωμα νὰ προσπαεῖται κανεὶς ! Ὡς σκονισμένος παπύρινος τόμος τοῦ Νεοφύτου Δούκα, ἀ-

πέμεινεν εἰς τὰς καθαρολόγους ἑφημερίδας μίαν λωρὶς Βυζαντινισμοῦ. Εἶνε τὸ κύριον ἄρθρον.

Τί δέ ἐστὶ κύριον ἄρθρον ;

Εἶνε ὁ Ἀρχοντοχωριάτης. Εἶνε τὸ ψέμμα, ἡ προσποιήσις, ἡ ἠθοποιία, ὁ Παντόπουλος ὑποκρινόμενος τὸν πάστορα τῶν «Βρυκολάκων». Εἶνε ἓνας κύριος ὑποχρεωμένος νὰ εἶνε σοβαρὸς, προκοιλιῶν, μεγαλοπρεπῆς ὡς συνταγματάρχης.

Τοῦτο ἐστὶ κύριον ἄρθρον.

Τὸ ὅποῖον διὰ τὸ ὑποκριθῆ τὸν κύριον αὐτὸν πρέπει νὰ γράφεται εἰς καθαρῆς. Ἀλλὰ τὸ κύριον ἄρθρον δὲν εἶνε ἡ ἑφημερίς. Ἐφημερίς εἶνε ἡ χρονογραφία καὶ ἡ εἰδησεογραφία τῆς. Αὐτὰ τὰ εἶδη τοῦ δημοσιογραφικοῦ λόγου, τὰ φωνογραφοῦντα τὴν ζωὴν, γράφονται εἰς τὴν γλῶσσαν τῆς ζωῆς, εἰς τὴν νέαν γλῶσσαν. Ἄλλως τε καὶ τὸ κύριον ἄρθρον δὲν εἶνε πλέον ὁ σοβαρὸς ἐκεῖνος κύριος ποῦ ἐγνωρίζομεν. Ὁ Γαβριηλίδης τοῦ ἔδωσε μίαν δυνατὴν γροθιά εἰς τὸ καπέλλο καὶ τὸν ἔκαμε γνήσιον καὶ ἀληθινὸν ρωμηόν, τὸν ἔκαμε λαόν. Ἄν δὲ ὁ Γαβριηλίδης ἀνέτρεψε τὴν παλαιὰν δημοσιογραφίαν, τὴν ἔπλασεν ὅπως ἠθέλε καὶ ἐδημιούργησε δημοσιογράφους, αὐτὸ δὲν ὀφείλεται μόνον εἰς τὸ ρωμᾶλέον του πνεῦμα, ὀφείλεται καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν του. Καὶ τοιοῦτον πνεῦμα δὲν ἠμποροῦσε φυσικὰ ν' ἀνεχθῆ ἄλλην γλῶσσαν, ὅπως ὁ ἑλκφρὸς κέλῃς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ζευχθῆ εἰς μαγγανοπήγαδον, Ὁ μοναδικὸς εἰς ἐμβρίθειαν καὶ γνῶσιν τῆς ἐπιστήμης τῶν ἐθνικῶν μας ζητημάτων Βουτυράς, ἐξέδιδε τὸν «Νεολόγον» ἐπὶ ἰβ χρόνια εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἑφημερίδα ἐξασκήσασαν ἴσως τὸ ἥμισυ τῆς δυνάμεως τῶν Πατριαρχείων. Ὁ «Νεολόγος» μεταφυτευθεὶς ὑπὸ τὸν Ἀττικὸν οὐρανὸν μὲ τὴν βυζαντινὴν γλῶσσαν ἀπέθανεν εἰς διάστημα ἑνὸς ἔτους.

### X

Σημειῶνω τὰς φωτεινὰς ἐξαιρέσεις εἰς τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἐκδήλωσιν τῆς πνευματικῆς ἀνικανότητος τοῦ τύπου. Ἀλλ' ὅπως ἔγραψεν ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς «Ἐφημερίδος τοῦ Βερολίνου» σχίζων τὰ ροῦχα τοῦ διὰ τὸν ἑλληνικὸν τύπον, αἱ ὀλίγοι καὶ ἀνίσχυροι ἀπέναντι τοῦ κανόνος ἐξαιρέσεις εἶνε ὡς νὰ μὴν εἶνε.

Σημειῶνω ἀκόμη καὶ τὰς ἐξαιρέσεις τῶν δημοσιογράφων οἱ ὅποιοι εἶπον ἀνοησίας ἀπὸ συνειδήσεως καὶ πεποιθήσεως. Τί ὄφελει; Αὐτὸ εἶνε χειρότερον. Εἰς τὰ γραφεῖα μὴς ἀπὸ τὰς καλλιτέρας ἀθηναϊκῆς ἑφημερίδας ὑπάρχει ἡ ἐξῆς δήλωσις τοιχοκολλημένη.

«Ἀπαγορεύεται εἰς τοὺς συντάκτας αὐστηρῶς νὰ μεταχειρίζονται εἰς τὰ χειρόγραφα τῶν τὴν λέξιν ἔ ν α ς τὴν λέξιν π ο υ , καὶ τὰ ἄλλα γελοῖα κατασκευάσματα τῆς Ψυχρικῆς γλώσσης.»

Τὸ εἶναι εἶνε κατασκευάσμα τῆς Ψυχικῆς!

×

Φῶς ἀπὸ τὰς ἐπαρχίας. Ὁ κ. Σακελλαρίου, θαυμαστὴ δημοσιογραφικὴ δύναμις μονάζουσα εἰς τὰς Πάτρας, ἔγραψε περὶ γλώσσης, μολοντί φίλος τῆς καθαρουσύης, ἄρθρον ἀπὸ τὸ ὅποσον ἠμποροῦσε νὰ κοκκινίσῃ μέχρις αὐτιῶν ὁ κ. Μιστριώτης, νὰ γίνῃ δὲ καταπόρφυρος ὁ ὀχλοκράτης Ἀθηναϊκὸς τύπος, ὁ ὅποτος λαμβάνει μαθήματα ἀπὸ ἐπαρχιακὰς ἐφημερίδας δύο ὑφεκατοστομέτρων. Ἄλλ' ὁ Σακελλαρίου ἔχει διαβάσει καὶ τόσα βιβλία καὶ ἔχει διυλίσαι μὲ τὸ κριτικὸν του πνεῦμα τίτας σελίδας, ὅσας δὲν ὠνειρεύθη Ἀθηναῖος καλαμακρᾶς. Εἶνε 60 ἐτῶν ἄνθρωπος, ἀτημέλητος, ἀπλοῦς σὰν ἀρχαῖος Ἕλληνας, καλλιερῶν σταφίδα καὶ ψάλλον κάποτε βυζαντινὴν μουσικὴν. Ἄλλ' ἡ δύναμις αὐτῆ, ἡ ὁποία ἀπὸ Ἀθηναίων θὰ ἀνέτρεπεν ἴσως τὴν σημερινὴν δημοσιογραφίαν, σχεδὸν μονάζει εἰς τὰς Πάτρας. Εἰς τὰς Ἀθήνας ἦλθε πέρυσι μετὰ 2ῆ ἐτῶν ἀπουσίαν! Μοῦ ἐξέφρασα δὲ τὴν ἐκπληξίν του διὰ τὰ τεράστια τυπογραφικὰ μηχανήματα τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων τὰ ὅποια εἶδε. Περιεργαζόμενος ἓνα κολοσσαῖον ταχυπιεστήριον Ἀθηναϊκοῦ φύλλου, ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν του καὶ εἶπε.

— Εἰς τὰ 62 ἡμεῖς προσπαθοῦσαμεν νὰ διαδώσωμεν τὴν ιδέαν τῆς ἐξώσεως τοῦ Ὄθωνος μὲ ἓνα καὶ μοναδικὸν κολοβὸν χειροκίνητον πιεστήριον. Ἐὰν αὐτὰ ἐδῶ τὰ τεράστια μηχανήματα τὰ εἴχαμεν τότε! Χωρὶς αὐτὰ πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ξαπλωθῇ ἡ Ἰδέα;

×

Ἄλλ' ἂν εἶνε ιδέα ὡσὰν αὐτῆ περὶ τοῦ γλωσσικοῦ ζητήματος, τὸ κολοβὸν πιεστήριον τοῦ 62 τὸ ὅποσον ἐτύπωνε 30 φύλλα τὴν ὥραν ἔπρεπε νὰ ἐκτυπῶνῃ σήμερον τὰς ἑλληνικὰς ἐφημερίδας. Θὰ ἦτο τὸ προοδευτικώτερον μηχανήμα εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, ἐκεῖνο ποῦ θὰ μετέδιδεν ὅσον τὸ δυνατὸν ἀργότερα εἰς τὸν λαὸν τὴν στρυχνίνην τοῦ τύπου τῆς Ἑλλάδος, τύπου ὁ ὅποτος αὐτὴν τὴν στιγμήν ὑπάρχει μόνον διὰ νὰ θωπεύῃ τὴν κοιλίαν τοῦ ὄχλου.

Ζ. Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

